

Віра НАУМЕНКО,
кандидат педагогічних наук,
доцент, професор кафедри початкової освіти
та методик гуманітарних дисциплін
Київського університету імені Бориса Грінченка

Орієнтовне планування уроків літературного читання в 2 класі за підручником "Літературне читання" (авт. Віра Науменко)

Для уроків позакласного читання пропонується посібник Чарівне слово: кн. для позакл. читання у 2 кл. / В.О.Науменко, І.Г.Сухопара. — К.: Літера ЛТД, 2013.

II семестр

76 годин (4 год. на тиждень), з них 4 год. — резервні

№ уроку. Дата прове- дення	Теми уроків
1	2
1.	Урок позакласного читання. Тема. Письменник і його погляд на світ. Мета. Навчати визначати в художньому творі описи, їх роль у вираженні авторського ставлення до навколишнього світу. Формувати увагу до авторського слова, вміння висловлювати свої думки, виразно читати. Матеріал до уроку. В.Сухомлинський, Пелюстки і квітка; І.Сенченко, Як Олеся заснула в квітці, с.124–128 читанки "Чарівне слово".
2.	Тема. То бадьорий, то мрійливо-засмучений настрій у поезії Лесі Українки. Мета. Відкрити дітям чарівну красу творів Лесі Українки. Навчати розуміти їх поетичну мову, відчути особливості створення художнього образу, майстерне використання поетесою прийому уособлення. Розвивати мовлення, відчуття ритму, правильність і виразність читання. Матеріал до уроку. Леся Українка, с. 58–59 підручника.
3.	Тема. Узагальнюючий урок. Поезії Тараса Шевченка і Лесі Українки. Мета. Пригадати з дітьми прочитані твори Тараса Шевченка і Лесі Українки. Збагатити пам'ять дітей іншими творами. Зацікавлювати до вивчення і читання їх з пам'яті, передачі голосом настрою, яким пронизані описані картини. Розкрити зміст поняття "портрет". Матеріал до уроку. Повтори і пригадай, с. 59 підручника; Леся Українка, "Якби нам хата тепла", с. 51–53 "Перлинка".

1	2
4.	Тема. Зустріч із українським письменником Олександром Олесею, яскравим ліриком. Мета. Ознайомити учнів із творами Олександра Олесею, допомогти їм зрозуміти поета, який умів художньо, загадково бачити й описувати для дітей світ, природу. Виховувати уважність до художнього слова, до ролі дієслів у створенні художнього образу. Розвивати відчуття настрою твору, формувати вміння визначати слова, якими він переданий. Сприяти розвитку мовлення, умінь складати розповідь, у якій зберегти особливості авторського художнього образу. Матеріал до уроку. Олександр Олесь, В небі жайворонки; О.Гончар, "І жайвір у небі є", с. 60–60 підручника.
5.	Тема. Чарівність кожної пори року в поезії Олександра Олесею. Мета. Навчати читати і розуміти пейзажну лірику Олександра Олесею, відчувати мелодійність звучання, світлий настрій віршів, художні засоби змалювання картин, захоплення автора красою природи. Формувати вміння вибирати тон, темп, виразність читання. Розкрити зміст поняття "порівняння", навчати відшукувати порівняння в тексті, визначати його роль в яскравому описі предметів і передачі авторського ставлення до описаного. Матеріал до уроку. Олександр Олесь, Ліс восени, с. 61–62 підручника, с. 54 "Перлинка".
6.	Тема. Загадковий світ природи, зима у поезії Олександра Олесею для дітей. Мета. Розширити уявлення учнів про творчість Олександра Олесею для дітей. Розкрити майстерність поета у створенні образу зими, грізної, вигадливої і пустотливої водночас. Навчати сприймати цілісний образ зими, створений у різножанрових творах різними авторами. Формувати виразність читання. Виховувати уважність до слова, розвивати пізнавальні інтереси, готовність досліджувати зміну значення слова залежно від наголосу.

1	2
7.	<p>Формувати виразність читання, сприяти виникненню в учнів бажання вивчати і читати вірші Олександра Олеся з пам'яті.</p> <p><u>Матеріал до уроку.</u> Олександр Олесь, Біга зайчик-скакунець; Іван Сенченко, Я побачив..., с. 63–65 підручника.</p> <p><u>Позакласне читання.</u></p> <p>Тема. Образ зайчиків у поезії Олександра Олеся для дітей. Зима.</p> <p>Мета. Ознайомити учнів із віршами Олександра Олеся для дітей, у яких головним героєм є зайчик, особливостями розповіді про них, спільними ознаками з казкою, загадкою.</p> <p>Навчати створювати в уяві картини на основі прочитаного, описувати їх словами, намагатися висловити в них своє ставлення до авторського художнього образу.</p> <p>Формувати вміння вибирати тон, темп читання, прийом запам'ятовування віршів.</p> <p><u>Матеріал до уроку.</u> Олександр Олесь, Жив собі зайчик...; Капустонька, с. 53–55 "Перлинка".</p>
8.	<p>Тема. Зима красива. А яка вона для пташок? Про це у віршах Катерини Перелісної.</p> <p>Мета. Ознайомити учнів із поезією для дітей Катерини Перелісної. Навчати сприймати поетичні образи, відчувати їх настрій, сприймати цілісний художній образ у творах різних авторів, у яких описані однакові картини.</p> <p>Формувати вміння визначати основну думку твору. Виховувати чуйність, бажання робити добрі справи. Розкрити зміст поняття "емоційність" змісту твору. Розвивати виразність читання, вміння голосом передати стан персонажа твору, хвилювання автора, своє ставлення до нього.</p> <p><u>Матеріал до уроку.</u> Катерина Перелісна, Змерз (с. 65–66 підручника).</p>
9.	<p>Тема. Жартівливий образ зими в поезії Катерини Перелісної.</p> <p>Мета. Навчати учнів читати твори Катерини Перелісної, розуміти створений нею образ, відчувати жартівливий настрій твору. Формувати вміння передавати його голосом під час читання. Розвивати уяву, фантазію, творчі здібності під час вираження сприйнятого образу в малюнку, казці, власному вірші.</p> <p>Навчати порівнювати один і той самий образ у різних творах різних авторів.</p> <p><u>Матеріал до уроку.</u> Катерина Перелісна, Віхола (с. 66–67 підручника).</p>
10.	<p>Тема. Узагальнюючий урок за творами другої поетичної збірки.</p> <p>Мета. Узагальнити знання творів Олександра Олеся і Катерини Перелісної. Удосконалювати вміння визначати стан персонажів твору, розповідати про своє ставлення до художніх образів у прочитаних творах. Підсилити відчуття образу зими мальовничими картинками, новими художніми творами.</p> <p>Формувати вміння складати розповідь про зиму за малюнком з використанням художніх засобів,</p>

1	2
11.	<p>які зустрічалися в прочитаних творах з цим художнім образом.</p> <p><u>Матеріал до уроку.</u> Повтори і пригадай (с. 67 підручника); Анатолій Григоруک "Чого в Діда Мороза борода з кудельки" (с. 122–124 читанки "Чарівне слово").</p> <p>Тема. Улюблена дитяча пісня з третьої поетичної збірки. Вірші видатного майстра поетичного слова Миколи Вороного.</p> <p>Мета. Ознайомити учнів з поетичними творами Миколи Вороного. Навчати розуміти мову творів, поетичні картини природи, настрої, відчувати мелодійність, пісенність поезій. Розвивати усвідомленість, виразність читання, уміння сприймати образ сніжинок, створений словом, музикою, живописом.</p> <p>Навчати слухати пісню, запам'ятовувати її слова і мелодію, виконувати, супроводжуючи рухами.</p> <p><u>Матеріал до уроку.</u> Поетична збірка 3. Микола Вороний, Сніжинки (с. 68–69 підручника), пісня (музика на слова вірша Василя Верховинця).</p>
12.	<p>Тема. Пейзажна лірика Любові Забашти.</p> <p>Мета. Ознайомити учнів з творами української поетеси. Допомогти дітям зрозуміти, як поетеса створює відчуття свята, урочистий настрій, як описує красу природи, наповнює твір рухом. Формувати вміння виразно читати вірш, голосом передавати захоплення красою.</p> <p>Навчати створювати малюнок на основі сприйнятого художнього образу, відшукувати в тексті слова, які допомагають його виконати.</p> <p>Виховувати вміння бачити красу зими як у цілому, так і в деталях, насолоджуватися красою.</p> <p><u>Матеріал до уроку.</u> Любов Забашта, Біле свято зими (с. 70 підручника).</p>
13.	<p>Тема. Ніжність і турботливість у змалюванні краси природи рідного краю.</p> <p>Мета. Навчати учнів читати вірш Любові Забашти, відчувати і розуміти присутність автора, його звернення до кожного читача.</p> <p>Виховувати бажання йти за покликом поетеси: бачити красу, насолоджуватися нею і берегти.</p> <p>Розширювати словниковий запас учнів, розвивати вміння сприймати емоційну мову твору, творчі здібності під час втілення сприйнятого образу в інший вид мистецтва, розвивати пам'ять, бажання вивчати і читати вірші Любові Забашти з пам'яті.</p> <p><u>Матеріал до уроку.</u> Любов Забашта, Берізонька (с. 70–71 підручника).</p>
14.	<p>Тема. Узагальнюючий урок за третьою поетичною збіркою творів.</p> <p>Мета. Створити умови для виявлення дітьми своїх знань, умінь читати, розуміти, відтворювати вірші, умінь переносити вироблену навичку читання на самостійне опрацювання нового твору.</p> <p><u>Матеріал до уроку.</u> Повтори і пригадай (с. 71 підручника), Володимир Самійленко, Вечірня пісня (с. 55–56 "Перлинка").</p>

1	2
15.	<p>Тема. Відкриваємо нову поетичну збірку. Платон Воронько – автор віршів для дітей.</p> <p>Мета. Ознайомити дітей із творами збірки. Викликати інтерес до читання цих творів, написаних спеціально для дітей. Заохотити до пошуку таємниць поетичної мови, відкриття особливостей авторської майстерності. Навчати читати вірші Платона Воронька, порівнюючи їх з народною казкою, давати характеристику його персонажам.</p> <p><u>Матеріал до уроку.</u> Поетична збірка 4. Платон Воронько, Рукавичка (с. 72–73 підручника).</p>
16.	<p>Тема. З іскоркою гумору про твоїх ровесників у віршах Платона Воронька. Правда і небилиця.</p> <p>Мета. Продовжувати ознайомлювати учнів із творами Платона Воронька. Навчати їх відчувати гумор у творах.</p> <p>Розкрити зміст понять "причина", "наслідок". Розвивати інтерес до створення, доповнення, творчої інтерпретації прочитаного. Виховувати в учнів уважність, формувати вміння в деталях порівнювати зміст вірша і картини, сприяти виникненню бажання створити власну картину і вірш до неї.</p> <p><u>Матеріал до уроку.</u> Платон Воронько, Причина. Картина (с. 73–74 підручника).</p>
17.	<p>Тема. Художній образ у віршах Платона Воронька.</p> <p>Мета. Розширити уявлення про особливості поетичної майстерності Платона Воронька. Пригадати з дітьми вірші поета для дошкільнят.</p> <p>Сформувати під час аналізу художніх творів уявлення про художній образ.</p> <p>Формувати в учнів уміння вдумливо читати, визначати персонажів творів, за їхніми вчинками давати їм характеристику, розуміти узагальнений художній образ.</p> <p>Навчати за виразом обличчя, поставою визначати внутрішній стан персонажів твору, зображених на малюнку художником.</p> <p>Розвивати творчу уяву, вміння створювати новий твір з героями прочитаних творів.</p> <p><u>Матеріал до уроку.</u> Платон Воронько, В лісі є зелена хата (с. 75 підручника); Каша, аби не наша (с. 57–58 "Перлинки").</p> <p><u>Позакласне читання.</u></p>
18.	<p>Тема. Про маленьких і їхніх друзів в інших творах.</p> <p>Мета. Удосконалювати вміння учнів самостійно читати, ділитися враженнями на основі прочитаного, визначати вчинки персонажів творів і розповідати про художній образ, наділяючи героїв твору відповідними рисами характеру. Порівнювати художні образи з прочитаних творів.</p> <p><u>Матеріал до уроку.</u> Віктор Кава, Вітя на вулиці; Михайло Слабошпицький, Що ж буде з Костиком? (с. 96–98, 100–103 читанки "Чарівне слово").</p>
19.	<p>Тема. Літо пахне сунічками в поезії Платона Воронька про рідну землю. Діалог.</p> <p>Мета. Навчати дітей визначати особливості персонажів твору з їхніх слів про себе. Актуалізувати знання дітей про діалог, удосконалювати вміння правильно й виразно читати, уявляти,</p>

1	2
	<p>прислухатися, придивлятися, відчувати у прочитаному слові запах, колір, смак – сприймати цілісний художній образ. Формувати вміння розігрувати діалог із використанням жестів, міміки.</p> <p>Удосконалювати вміння дітей працювати в парі: вести діалог за прочитаними віршами, читати їх один одному з пам'яті.</p> <p><u>Матеріал до уроку.</u> Платон Воронько, Сунічка-сестричка (с. 76 підручника).</p>
20.	<p>Тема. Звичайні картини природи так незвичайно описані у поезії Володимира Лучука. Білий вірш.</p> <p>Мета. Ввести учнів у світ поезії Володимира Лучука, привернути увагу до мови його творів, викликати бажання її зрозуміти, розвиваючи свою уяву, пам'ять, мислення.</p> <p>Розкрити поняття "білий вірш". Навчати відкривати і розуміти особливості білого вірша у поєднанні із сприйманням образу зими через метафори, епітети, значення слів – відгадуючи запропоновану загадку, оцінюючи свої здібності щодо запропонованих автором критеріїв.</p> <p>Навчати виразно читати білий вірш, вибравши розповідну інтонацію.</p> <p>Спробувати вірш вивчити напам'ять, користуючись прийомом малювання або словесного створення уявлених картин до кожних двох рядків вірша.</p> <p><u>Матеріал до уроку.</u> Володимир Лучук, Білий вірш (с. 77–78 підручника).</p>
21.	<p>Тема. Твоя доброта і дбайливість. Про це у поезії Володимира Лучука.</p> <p>Мета. Привернути увагу дітей до образу їхніх ровесників у віршах, до змісту і форми віршів, навчати визначати настрій, співпереживати з персонажами і автором, розмірковувати над вчинками, уявляти описані картини. Формувати вміння передавати виразним читанням основну думку віршів поета.</p> <p>Викликати інтерес до читання Володимира Лучука, бажання спробувати скласти власні вірші за зразком до прочитаних.</p> <p><u>Матеріал до уроку.</u> Володимир Лучук, Як лелека зимував. Джерело (с. 58–60 "Перлинки").</p>
22.	<p>Тема. Коли твір відкриває свої таємниці.</p> <p>Мета. Разом з учнями дати відповідь на поставлене в темі запитання, читаючи твори запропонованої рубрики.</p> <p>Розвивати в учнів уміння читати усвідомлено, бажання удосконалювати свої вміння для повноцінного сприймання художніх творів.</p> <p><u>Матеріал до уроку.</u> Коли твір відкриває свої таємниці (с. 79–80 підручника).</p>
23.	<p>Тема. Твори для дітей Ліни Костенко. Переносне значення слів.</p> <p>Мета. Ознайомити учнів з творами Ліни Костенко для дітей. Розкрити зміст поняття "переносне значення" і роль слів у переносному значенні для розуміння читачем художнього образу. Навчати помічати художні засоби, сприймати художній образ дбайливої білочки, в її образі осінь, чарівні</p>

1	2
24.	картини. Привернути увагу дітей до майстерного зображення поетесою запашливої білочки, можливості створення цілої серії картин, фільму. Навчати голосом "описувати" їх під час виразного читання. Виховувати інтерес до творчості поетеси, до вивчення віршів напам'ять. <u>Матеріал до уроку.</u> Ліна Костенко, Білочка восени (с. 80–82 підручника). Тема. Бурхлива, прекрасна й турботлива віхола в поезії Ліни Костенко. Мета. Навчати сприймати художній образ віхоли, майстерно створений поетесою; уважно придивлятися, прислухатися до кожного слова, розмірковувати над його значенням, відчувати його настрій, інтонацію. Формувати вміння порівнювати дії персонажів, їхній характер у різних творах – порівнювати художні образи. <u>Матеріал до уроку.</u> Ліна Костенко, Баба Віхола; опис метелиці у Івана Нечуя-Левицького (с. 82–83 підручника).
25.	Тема. Тихий, спокійний снігопад в образі прялі-зими. Мета. Навчати розуміти створений художній образ, уявляти описані картини, їх красу, відчувати безкінечність монотонного зимового снігопаду. Розвивати вміння порівнювати, знаходити спільне і відмінне в різних творах на одну й ту саму тему. Формувати вміння виразно читати, передавати голосом характер описаних картин. <u>Матеріал до уроку.</u> Ліна Костенко, Пряля. <u>Позакласне читання.</u>
26.	Тема. Про білочку та інших тваринок читаємо в художніх творах. Мета. Навчати учнів читати, визначати вчинки персонажів твору, розповідати про них. Формувати вміння порівнювати, як розповідається про одну й ту саму тваринку (білочку) в поезії, як – у прозовому творі. Розвивати пізнавальні інтереси, навчатися добирати книжки для самостійного читання. <u>Матеріал для читання.</u> С. 71–76 читанки "Чарівне слово".
27.	Тема. Хто повідомляє про прихід весни? Читаємо в поезії Ліни Костенко. Мета. Навчати учнів сприймати, розуміти поетичні образи Ліни Костенко. Розвивати уважність до художнього слова, здатність емоційно на нього реагувати. Вчити помічати в тексті вірша слова з переносним значенням за ознакою новизни, незвичності його використання. Навчати визначати настрій твору і вміння передавати його голосом під час читання. <u>Матеріал до читання.</u> Ліна Костенко, Телеграма-блискавка. Вербові сережки (с. 61 "Перлинка").
28.	Тема. Соловейко застудився, а літо виросло сунічками. Мета. Ознайомити дітей із майстерним створенням Ліною Костенко образу літа. Розвивати фантазію, вміння уявляти картини за змістом кожного рядка вірша, помічати в тексті

1	2
29.	та розуміти слова з переносним значенням, відкривати таємницю поетичної майстерності поетеси: персонажі творів Ліни Костенко наділені людськими властивостями. Навчати порівнювати твори з однаковими картинами природи у різних авторів, визначати в кожного особливе, неповторне. <u>Матеріал до уроку.</u> Ліна Костенко, Соловейко застудився (с. 84 підручника), Сунічки (с. 62 "Перлинка").
30.	Тема. Коли твір відкриває свої таємниці. Мета. Навчати дітей читати – відкривати таємниці твору: "збирати" із деталей (художніх засобів) художній образ; читати не поспішаючи, уявляючи, придивляючись і розмірковуючи. Удосконалювати вміння визначати настрій у творі, співвідносити його з описаними картинами. Збагачувати словниковий запас учнів, ознайомити учнів із словником епітетів, тлумачним словником. Виховувати уважне ставлення до значення слова, його розуміння. Навчати усвідомлено, виразно читати. <u>Матеріал до уроку.</u> С. 62–65 "Перлинка".
31.	Тема. З яким настроєм природа живе передчуттям зими? Про це читаємо у вірші Вадима Скомаровського. Мета. Ввести дітей у світ поезії Василя Скомаровського. Навчати "бачити" в тексті слова, якими поет передає стан, переживання, наділяючи таким чином дерева людськими якостями. Розвивати вміння визначати і зіставляти настрій вірша і малюнка; перший сніг у поезії і на репродукції картини; вміння порівнювати словесний і зоровий образи. Формувати вміння уявляти, як у музичному творі можуть бути відображені описані картини, коли музика звучить уривчасто; сумно; голосно; тихо і спокійно; відповідно до зміни характеру музики читати вірш. <u>Матеріал до уроку.</u> Вадим Скомаровський, Клен (с. 85–86 підручника), репродукція картини Івана Вельца "Українська ніч. Зима". (С. 66 "Перлинка").
32.	Тема. Засніжено, занесено зимовий гай, а щиглику? Настрій персонажа. Мета. Ознайомити учнів із віршем, у якому автор майстерно змальовує зиму, життя пташок і турботу про них, робить це у протиставленні. Розкрити зміст поняття "настрій персонажа", навчати визначати його, стежити за зміною, передавати його голосом під час виразного читання. Навчати учнів порівнювати прочитані твори, визначати в них спільне і відмінне, авторську майстерність і неповторність у зображенні картин на одну й ту саму тему. <u>Матеріал до уроку.</u> Вадим Скомаровський, Щиглик (с. 86–87 підручника).

1	2
33.	<p>Збагачувати словниковий запас учнів, мовлення словами-синонімами, розвивати мовне чуття. Сприяти пригадуванню дітьми прочитаних творів, пошуку у них спільного і відмінного. Формувати вміння описувати картину живопису, використовуючи художні засоби із прочитаних віршів.</p> <p><u>Матеріал до уроку.</u> Вадим Скомаровський, Білий сніговий. Сплять над озером ялинки (с. 66–67 "Перлінки").</p> <p>Тема. Літні пейзажі в поезії Вадима Скомаровського.</p> <p>Мета. Розширити уявлення учнів про твори для дітей Вадима Скомаровського. Навчати помічати художні засоби, якими поет користується для змалювання картин природи, "бачити" і "чути" їх під час читання, відкривати таємниці авторської майстерності.</p> <p>Навчати голосом передавати під час читання динаміку описаних картин, звукопис.</p> <p><u>Матеріал до уроку.</u> Вадим Скомаровський, Козубок-колобок (с. 87–88 підручника), Любий вітревітровію (с. 68 "Перлінки").</p>
34.	<p><u>Урок позакласного читання.</u></p> <p>Тема. Світ навколо тебе.</p> <p>Мета. Навчати учнів читати думаючи, уявляючи. Розвивати пізнавальні інтереси, вміння спостерігати, міркувати. Ознайомити дітей із видами енциклопедій, науковими текстами в них.</p> <p><u>Матеріал до уроку.</u> Світ навколо тебе (с. 46–54 читанки "Чарівне слово").</p>
35.	<p>Тема. Майстриня мишка і пустотливі горобці у вірші Ганни Чубач.</p> <p>Мета. Ознайомити дітей із сюжетними віршами Ганни Чубач. Навчати міркувати, про що цей твір, визначати настрої персонажів твору, давати оцінку їхнім вчинкам, уявляти описані картини, виразно читати.</p> <p>Формувати вміння складати розповідь за малюнком, зберігаючи створені у вірші художні образи.</p> <p><u>Матеріал для читання.</u> Ганна Чубач, У лісочку на пеньочку (с. 88–89 підручника).</p>
36.	<p>Тема. Коли твір відкриває свої таємниці.</p> <p>Мета. Ознайомити дітей із ліричним твором Ганни Чубач. Навчати сприймати поетичний образ роси у творах різних авторів.</p> <p>Розвивати в учнів відчуття прекрасного, вміння бачити прекрасне в навколишньому світі.</p> <p>Формувати вміння читати твори, передаючи голосом мелодійність поезії, захоплення красою.</p> <p><u>Матеріал до уроку.</u> Коли твір відкриває свої таємниці (с. 90 підручника).</p>
37.	<p>Тема. Загадково-казковий світ віршів Ганни Чубач.</p> <p>Мета. Навчати учнів думати над змістом заголовків, стежити за розвитком описаних подій, давати характеристику персонажам твору, визначати авторське ставлення до описаного.</p> <p>Удосконалювати вміння працювати в парі, розігрувати сценки за змістом віршів.</p>

1	2
38.	<p><u>Матеріал до уроку.</u> Ганна Чубач, Ласий кіт Івашко. Щось собі гуляє (с. 69–71 "Перлінки").</p> <p>Тема. Коли твір відкриває свої таємниці.</p> <p>Мета. Ознайомити дітей із творами різних авторів на одну й ту саму тему. Навчати визначати, якими враженнями, знаннями доповнює сприймання художнього образу кожен твір. Розширювати пізнавальні інтереси учнів.</p> <p><u>Матеріал до уроку.</u> Коли твір відкриває свої таємниці (с. 71–73 "Перлінки").</p>
39.	<p>Тема. Як починається весна у вірші Анатолія Костецького.</p> <p>Мета. Ознайомити учнів із пейзажною лірикою Анатолія Костецького, навчати визначати особливості зображення поетом пейзажу, його настроїв, мову художнього твору, сприймати прекрасний початок весни, наповнений раптовими змінами, голосами.</p> <p>Удосконалювати виразність читання.</p> <p><u>Матеріал до уроку.</u> Анатолій Костецький, Починається весна (с. 91 підручника).</p>
40.	<p>Тема. Літній пейзаж у поезії Анатолія Костецького.</p> <p>Мета. Навчати читати і розуміти поезію Анатолія Костецького, образні картини, засоби, якими вони творяться. Розвивати мовлення учнів, збагачувати їхній лексичний запас словами з художніх творів; вміння знаходити спільне в описі картин природи різними авторами (одна й та сама думка, але різні слова).</p> <p>Формувати вміння розуміти основні думки автора поезій, виховувати почуття краси, красивої поведінки.</p> <p><u>Матеріал до уроку.</u> Анатолій Костецький, Рибалка-дивак. Не хочу (с. 92–93 підручника).</p>
41.	<p>Тема. Осінь, настрої у поезії Анатолія Костецького.</p> <p>Мета. Навчати читати вірші Анатолія Костецького, вдумуючись у кожне слово, уявляючи картини і відчувуючи авторське ставлення до них. Узагальнити знання про поезію Анатолія Костецького.</p> <p>Викликати бажання вивчати вірші та читати їх з пам'яті.</p> <p><u>Матеріал до уроку.</u> Анатолій Костецький, Осінній клен (с. 73–74 "Перлінки").</p>
42.	<p><u>Урок позакласного читання.</u></p> <p>Тема. Мудрі порадики.</p> <p>Мета. Навчати дітей самостійно читати твори, аналізувати вчинки персонажів, визначати основні думки, наслідувати гарні вчинки.</p> <p>Узагальнити знання дітей: збірка, обкладинка. Розвивати уяву, здібності до ілюстрування прочитаних творів, оформлення обкладинки книжки.</p> <p><u>Матеріал до уроку.</u> Людські чесноти (с. 8–13, 18–21 посібника "Чарівне слово").</p>
43.	<p>Тема. Віхола в поезії Анатолія Камінчука.</p> <p>Мета. Ознайомити дітей із автобіографічною розповіддю. Навчати учнів читати і усвідомлювати особливості поезії на одну й ту саму тему порівняно з поезією інших авторів, її настроїв. Розвивати мовлення, пам'ять і уяву. Удосконалювати виразність читання віршів з пам'яті.</p>

1	2
44.	<p><u>Матеріал до уроку.</u> Анатолій Камінчук, Баба Віхола (с. 94–95 підручника), Останній листочок (с. 75 "Перлинка").</p> <p>Тема. Як зустрічає зиму природа?</p> <p>Мета. Продовжити ознайомлювати учнів із творами Анатолія Камінчука, привернути увагу до особливостей зображення ним приходу зими, як автор розкриває думку, що в природі все взаємопов'язано.</p> <p>Навчати знаходити у вірші спільне і відмінне в описі снігопаду, вітру з раніше прочитаними віршами (Вадим Скомаровський, Клени. Білий сніговий).</p> <p>Розвивати уяву, вміння фантазувати на основі прочитаного.</p> <p><u>Матеріал до уроку.</u> Стало біло-біло. Ведмежі сні (с. 75–76 "Перлинка").</p>
45.	<p>Тема. Котики вербові гріють лапента...</p> <p>Мета. Розширити уявлення учнів про твори для дітей Анатолія Камінчука. Навчати бачити у творі порівняння, слова в переносному значенні, слова-ознаки, визначати настрій, спостерігати за римами. Розвивати відчуття краси описаних картин, викликати бажання побачити їх у природі. Розширити знання дітей про багатозначність слова.</p> <p>Ознайомити дітей із музичним твором на слова вірша, спонукати дітей до вивчення слів пісні напам'ять.</p> <p><u>Матеріал до уроку.</u> Анатолій Камінчук, Котики вербові. Береза розвивається (с. 95–96 підручника).</p>
46.	<p>Тема. Коли твір відкриває свої таємниці.</p> <p>Мета. Ознайомити учнів із творами, в яких розповідається про ремеза, спонукати на основі прочитаного до міркування, чим приваблює ця пташка майстрів слова.</p> <p>Навчати читати твори, уявляючи пташку і її гніздечко, прислухаючись до її пісні.</p> <p>Формувати вміння порівнювати твори, визначати те, чим кожен новий твір доповнює образ пташки у вірші.</p> <p>Узагальнити знання про вірші та самих віршів Анатолія Камінчука, вміння їх читати з пам'яті.</p> <p><u>Матеріал до уроку.</u> Коли твір відкриває свої таємниці (с. 96–97 підручника).</p>
47.	<p>Тема. У світ доброти і фантазії поведуть твори Тамари Коломієць.</p> <p>Мета. Розкрити красу і своєрідність поезій Тамари Коломієць. Навчати розуміти поетичну мову, уявляти описані картини, розмірковувати над текстом, проймаючись почуттями її поезії, розуміти основну думку твору – краса в усьому, і в кожній квіточці теж.</p> <p>Розвивати творчі здібності, формувати вміння створювати "живі картини" за змістом вірша.</p> <p>Продовжити формувати вміння порівнювати особливості предмета зображення у різних творах.</p> <p><u>Матеріал до уроку.</u> Тамара Коломієць, Нагідка (с. 97), Ігор Калинець, Про що розповіла нагідка (с. 100–101) підручника.</p>

1	2
48.	<p>Тема. Вітрисько пустує, гриби у люстерко видивляються. Такі живі і барвисті картини в поезії Тамари Коломієць.</p> <p>Мета. Навчати читати і милуватися описаними картинками, розуміти емоції персонажів, ставлення автора до них.</p> <p>Створювати умови для вибору твору для читання з пам'яті, удосконалювати вміння працювати в групі.</p> <p>Привернути увагу учнів до змісту тексту, в якому висловлені думки про дитяче читання, формувати вміння учнів висловлювати оцінні судження.</p> <p>Узагальнити знання дітей про вірші Тамари Коломієць.</p> <p><u>Матеріал до уроку.</u> Тамара Коломієць, Вітрисько. На галяві. Лічилка-небувалиця (с. 76–79 "Перлинка").</p>
49.	<p>Тема. З гумором про хитру кицю і лінивого песика у віршах Ігоря Січовика. Гумористичні твори.</p> <p>Мета. Ознайомити учнів із творами І.Січовика, навчати визначати настрій творів.</p> <p>Розкрити поняття "гумор", "гумористичний твір", навчати визначати комічний ефект у творі – спосіб доброзичливого вирішення проблеми. Формувати вміння виразно, з гумором читати вірші.</p> <p><u>Матеріал до уроку.</u> Ігор Січовик, Віддячила. Хитра Кіця (с. 101–105 підручника).</p>
50.	<p>Тема. Вірші поета, якого називали доброоким.</p> <p>Мета. Ознайомити учнів із творами Івана Світличного, навчати за заголовком передбачати і описувати уявлювану картину, прогнозувати смішну ситуацію. Навчати читати, вдумуючись у підтекст; визначати авторське ставлення, гумор у творі (невідповідність природному правилу).</p> <p>Привернути увагу до рим у вірші, які підкреслюють пісенність звучання.</p> <p>Удосконалювати вміння виразно читати, змінювати тон, темп читання, викликати у слухачів сміх (усмішку).</p> <p><u>Матеріал до читання.</u> Іван Світличний, Півень-горлопан. Слухала лисичка солов'я (с. 106–107 підручника).</p>
51.	<p>Тема. Узагальнюючий урок за творами четвертої поетичної збірки.</p> <p>Мета. Систематизувати знання дітей про прочитані твори, про малювання за допомогою художніх засобів однієї й тієї самої картини природи різними авторами, про авторську неповторність, майстерність. Навчати відшукувати потрібні твори в книжці, пригадувати і читати вивчені з пам'яті.</p> <p><u>Матеріал до уроку.</u> Повтори і пригадай (с. 107–108 підручника).</p>
52.	<p>Тема. Про цікаві, повчальні та про смішні історії зі скриньок оповідань.</p> <p>Мета. Ознайомити дітей із змістом скриньок оповідань, викликати інтерес до їх читання. Розкрити зміст понять "проза як особливий вид тексту, який не має рим", "оповідання", "науково-художній твір". На прикладі твору Олександра Копиленка розкрити особливості науково-художнього оповідання.</p>

1	2
53.	<p><u>Матеріал до уроку.</u> Оповідання. Завдання зі скринок оповідань. Скринька цікавих і повчальних історій (с. 109 підручника), Олександр Копиленко, Птиця гавкає (с. 79–80 "Перлинка").</p> <p>Тема. В оповіданні про те, що письменник сам бачив і переживав.</p> <p>Мета. Ознайомити дітей із творчістю і окремими творами Олександра Копиленка, його оповіданнями із збірки "Як вони поживають", розповіддю письменника про твори цієї збірки. Актуалізувати розуміння дітьми значення слова "збірка". Навчати читати, стежити за розвитком подій, переживаннями автора, діями персонажів, давати їм оцінку, доводити свою думку, виділяти в тексті наукову інформацію. Формувати вміння висловлювати власні думки, відшукувати в тексті аргументи, переказувати зміст близько до тексту.</p> <p><u>Матеріал до уроку.</u> Олександр Копиленко, Хоробре кошеня (с. 110–111 підручника).</p>
54.	<p>Тема. Що нового про зозульку, мишку і снота розкаже тобі Юрій Старостенко.</p> <p>Мета. Ознайомити учнів із творами Юрія Старостенка. Навчати читати його твори про природу, визначати і усвідомлювати наукову інформацію, відчувати настрій, особливості поведінки персонажів, передавати їх голосом під час читання в особах. Розвивати читацькі уміння, вміння прогнозувати зміст, емоційний тон оповідання за заголовком, формулювати запитання до тексту. Формувати вміння читати самостійно, працювати в групах, вибирати і виконувати творчі завдання.</p> <p><u>Матеріал до уроку.</u> Юрій Старостенко, Смілива зозулька (с. 111–113 підручника), Хто ж винен (с. 81–82 "Перлинка").</p>
55.	<p>Тема. Розумний і вірний друг людини. Про суворий арктичний край розповідає письменник-мандрівник Микола Трублаїні. Опис.</p> <p>Мета. Ознайомити учнів із творами Миколи Трублаїні, його оповіданнями у збірці "Волохан". Навчати визначати найважливіші думки в оповіданні, формулювати запитання до тексту, запам'ятовувати хід подій, переказувати зміст близько до тексту, знаходити в тексті опис і визначати його значення для розкриття основної думки. Навчати самостійно знаходити в тексті точну наукову інформацію.</p> <p><u>Матеріал до уроку.</u> Микола Трублаїні, Тико і Волохан. Хвиля-напасниця (с. 113–116 підручника).</p> <p><u>Урок позакласного читання.</u></p>
56.	<p>Тема. Цікаво про навколишній світ.</p> <p>Мета. Формувати самостійність читання, вміння визначати пізнавальну інформацію у прочитаних творах, художні засоби для її розкриття.</p> <p><u>Матеріал до уроку.</u> С. 62–70 "Чарівного слова" або збірка оповідань Миколи Трублаїні "Волохан".</p>
57.	<p>Тема. Побачений схід сонця, почутий спів жайворонка – не залишать байдужим. Оповідання Василя Сухомлинського.</p> <p>Мета. Навчати учнів читати оповідання, у яких опис відіграє важливу роль у змалюванні краси</p>

1	2
58.	<p>природи, сприймати її. Виховувати увагу до художнього слова, навчати зіставляти описи, поповнювати життєві враження, розвивати виразність читання.</p> <p>Формувати вміння розуміти почуття героя, основну думку твору. Викликати бажання побачити і почути те, до чого спонукає автор.</p> <p><u>Матеріал до уроку.</u> Василь Сухомлинський, Які вони бідні (с. 117–118 підручника).</p>
59.	<p>Тема. Поетичні переживання верби.</p> <p>Мета. Навчати учнів сприймати художні твори Василя Сухомлинського, в яких описана краса рідного краю, визначати художні засоби. Розвивати логічне мислення, навчати стежити за розгортанням сюжету, зміною настрою верби із зміною її кольору. Формувати вміння переказувати зміст за малюнком планом.</p> <p>Навчати визначати основну думку твору, усвідомлювати її, виховувати любов до Батьківщини.</p> <p>Формувати вміння самостійного читання мовчки, роботи в групі (визначити в творі жанрові ознаки оповідання і казки, довести).</p> <p><u>Матеріал до уроку.</u> Василь Сухомлинський. Верба – мов дівчина золотокоса (с. 118–119 підручника). Де беруться срібні павутинки (с. 83–84 "Перлинка").</p>
60.	<p>Тема. Вічна Україна – вічна тополя – вічна любов до рідної землі.</p> <p>Мета. Розширити коло читання творів Василя Сухомлинського для дітей. Навчати розуміти зміст, основну думку, засоби, якими користується письменник для її досягнення. Формувати вміння міркувати над текстом, виразно читати і творчо переказувати зміст.</p> <p><u>Матеріал до уроку.</u> Василь Сухомлинський, Вічна тополя (с. 83 "Перлинка").</p>
61.	<p>Тема. Коли з мамою можна поділитися вигадками. Характер персонажа.</p> <p>Мета. Ознайомити учнів із оповіданнями Віри Артамонової. Допомогти зрозуміти особливості персонажів: вони вигадливі, турботливі, добрі. Навчати давати оцінку їхнім вчинкам, визначати характер персонажа.</p> <p>Розвивати увагу, вміння стежити за веденням діалогу, запам'ятовувати сюжет, формувати вміння працювати в групах: виразно читати оповідання в особах.</p> <p>Привернути увагу до слів, які викликали ефект комізму під час спілкування персонажів твору (омофони), розвивати почуття гумору, розкрити значення слова "дотепність".</p> <p>Дати можливість учням співвіднести спогади про свою дотепність із художнім зображенням.</p> <p><u>Матеріал до уроку.</u> Віра Артамонова, Ясенюк (с. 120–121 підручника).</p>
61.	<p>Тема. Який він, твій ровесник?</p> <p>Мета. Відкрити учням світ оповідань Володимира Сенцовського. Допомогти зрозуміти, чим особливі його герої – ровесники читачів. Розкриваючи зміст, закладений у заголовку, навчати розуміти</p>

1	2
	думки, висловлені в художньому творі, мову твору, формувати вміння оцінювати вчинки персонажів твору, співпереживати і усвідомлювати основну думку. Розкрити сутність поняття "портрет у художньому творі", навчати знаходити його, визначати авторське ставлення. Формувати вміння розповідати про персонажа твору. Вдосконалювати навичку читання, розвивати творчу уяву, навчати порівнювати словесний і зоровий образи. Виховувати безкорисливе бажання, готовність прийти на допомогу літнім, самотнім людям. <u>Матеріал до уроку.</u> Володимир Сенцовський, Бабусин онучок (с. 122–124 підручника).
62.	Тема. Ліризм і особлива мальовничість зображення природи. Друзі. Мета. Привернути увагу до мови творів: яскравої, образної. Навчати читати – вдивлятися, вслухатися, помічати слова в тексті, якими автор передає почуття персонажів, захоплюватися мовою твору (жайворонкове небо...). Розвивати уважність до думок персонажів, навчати визначати авторське ставлення. Формувати виразність читання, вміння відтворювати уявлені картини. Навчати самостійно читати, усвідомлювати зміст, визначати художні засоби (за запитаннями). <u>Матеріал до уроку.</u> Володимир Сенцовський, Привези мені, тату, сонце. Зірка (с. 84–88 "Перлинка").
63.	Тема. Мама завжди допоможе, навчить. Оповідання Андрія М'ястківського. Мета. Навчати учнів читати оповідання А. М'ястківського і уявляти описані картини, відшукувати в тексті слова, якими автор передає емоції персонажів, розуміти авторську оцінку. Формувати вміння самостійно готуватися і виразно читати текст в особах. Порівнювати прочитані твори, знаходити схожі картини, дії. Навчати самостійно читати, працювати в групі, визначати особливості римованих прозових текстів, кульмінаційний момент у творі. <u>Матеріал до уроку.</u> Андрій М'ястківський, Мудра голка (с. 125–126 підручника), Пустотливий дощик. Став лелека журавлем (с. 93–94 "Перлинка").
64.	Тема. Не кожен витримає негоду. Мета. Ознайомити учнів із творами Василя Струтинського, особливостями опису картин природи, природної стихії і людини в ній. Навчати визначати авторське ставлення до описаного, його оцінку людського характеру, розуміти внутрішній стан персонажа твору. Навчати читати твір, силою голосу, темпом передавати зміни в природі, описані у творі. <u>Матеріал до уроку.</u> Василь Струтинський, Як дихає верба (с. 126–127 підручника).
65.	Тема. Настуська-вередуська в оповіданні Олега Буценка. Мета. Навчати учнів самостійно читати оповідання, ділити текст на частини, визначати основну

1	2
	думку твору, читати твір в особах, порівнювати художній образ в оповіданні і раніше прочитаних творах. <u>Матеріал до уроку.</u> Олег Буцень, Настуська-вередуська (с. 88–92 "Перлинка").
66.	Тема. Веселий твір про серйозне із скриньки сміху. Мета. Ознайомити учнів із твором Анатолія Григорюка, особливостями його розповіді про родину і малят, які не люблять рано вставати, про роль прислів'їв і приказок у влучному висловлюванні думок відповідно до життєвих ситуацій. Навчати розмірковувати над заголовком перед читанням твору і після його аналізу. Формувати вміння визначати смішні моменти і пояснювати їх як невідповідність того, що повинно бути, тому є. Навчати вибирати відповідну інтонацію, виразно читати оповідання, зацікавлювати дітей запам'ятовувати прислів'я і приказки. <u>Матеріал до уроку.</u> Анатолій Григорук, З курми лягай, з півнями вставай (с. 128–130 підручника).
67.	Тема. З гумором про дітей, їхні відчайдушні пригоди. Мета. Навчати розуміти гумор Всеволода Нестайка, відчувати його любов до дітей, визначати у тексті смішні ситуації, основну думку. Формувати вміння переказувати зміст, зберігаючи емоційну спрямованість, виразно читати. <u>Матеріал до уроку.</u> Всеволод Нестайко, Як ми літали в космос (с. 130–135 підручника).
68.	Тема. Узагальнення знань про твори зі "Скриньки оповідань". Мета. Визначити, чи можуть діти назвати прочитані твори, їх персонажів, розповісти про них і дати їм характеристику, свої думки підтвердити словами з тексту, визначити емоційну спрямованість прочитаних творів, обгрунтувати їх розподіл у скриньки. <u>Матеріал до уроку.</u> Повтори і пригадай (с. 136 підручника).
69.	Тема. Літературні казки. Скринька казок українських письменників. Мета. Сформулювати в учнів уявлення про літературні казки. Зацікавити дітей їх читанням. Ознайомити із казкою Івана Франка "Лис Микита". Навчати визначати особливості літературної казки, порівнюючи її зміст, форму, героїв з народною. Формувати виразність читання, голосом передати думки і стан кожного персонажа. Дослідити, чи змінився традиційний образ Лиса в літературній казці. <u>Матеріал до уроку.</u> Літературні казки. Завдання зі скриньок літературних казок. Іван Франко, Лис Микита (с. 137–141 підручника), для домашнього читання – Наталя Забіла, Лисиця і рак (с. 96–100 "Перлинка").
70.	Тема. Казки Юрія Ярмиша. Та сама мишка. Казка про ріпку та внучку. Мета. Ознайомити учнів із казками Ю. Ярмиша, створеними на основі народних. Викликати інтерес

1	2
71.	<p>у дітей до літературних перебудов народної казки, бажання замислитись, чому автор вніс зміни в дії персонажів. Навчати визначати, чи змінюється основна думка казки із зміною персонажів. Формувати вміння порівнювати словесний і зоровий зміст казки "Ріпка". Підвести дітей до висновку про відсутність повтору у розгортанні сюжету у літературній казці.</p> <p><u>Матеріал до уроку.</u> Юрій Ярмиш, Та сама мишка. Казка про ріпку та внучку (с. 141–143 підручника), для домашнього читання казка "Іжачки" (с. 101–103 "Перлинки").</p> <p>Тема. Казка Оксани Іваненко. Казка про маленького Піка.</p> <p>Мета. Ознайомити дітей із творчістю Оксани Іваненко, її пізнавальними казками. Навчати розуміти її героїв, співпереживати їм, уявляти описані картини. Формувати вміння помічати художні засоби (метафори, прийом звукопису, порівняння, епітети), якими користується письменниця для створення художніх образів. Формувати виразність читання, вміння розповідати про ситуації з життя персонажів.</p> <p><u>Матеріал до уроку.</u> Оксана Іваненко. Казка про маленького Піка (с. 107–114 "Перлинки").</p>
72.	<p>Тема. Коли зайчик зрозумів, що нахабність шкодить у житті.</p> <p>Мета. Розширити уявлення учнів про казковий світ творів Василя Чухліба. Навчати давати оцінку вчинкам персонажів казки, висловлювати їм поради, як стати кращими. Формувати вміння визначати ставлення автора до персонажів, читати в особах, інсценізувати казку, вибірково переказувати зміст.</p> <p>Навчати працювати в групі. Узагальнити знання про українські літературні казки, уміння визначати основну думку, розповідати про персонажів.</p>

1	2
73.	<p><u>Матеріал до уроку.</u> Василь Чухліб, Заячий холодок (с. 143–146 підручника), Вітер і Вихор. Туманець (с. 103–107 "Перлинки"). Оксана Іваненко, Казка про маленького Піка (с. 108–115 "Перлинки").</p> <p>Тема. Скринька казок зарубіжних письменників.</p> <p>Мета. Ознайомити дітей із казками скриньки. Навчати складати початок казки Шарля Перро "Попелюшка, або Соболевий черевичок" за серією малюнків, читати продовження і визначати основну думку, давати характеристику персонажам, міркувати над змістом заголовка.</p> <p><u>Матеріал до уроку.</u> Шарль Перро, Попелюшка, або Соболевий черевичок (с. 146–151 підручника).</p>
74.	<p>Тема. Казка Ганса Крістіана Андерсена "Принцеса на горошині".</p> <p>Мета. Ознайомити учнів із казками всесвітнього відомого казкаря Ганса Крістіана Андерсена. Навчати визначати початок, основну частину, кінцівку казки, "бачити" в тексті художні засоби і усвідомлювати їх роль у розкритті основної думки казки; переказувати її зміст близько до тексту.</p> <p><u>Матеріал до уроку.</u> Ганс Крістіан Андерсен. Принцеса на горошині (с. 151–153 підручника).</p>
75.	<p><u>Узагальнюючий урок.</u></p> <p>Мета. Узагальнити знання казок, їх авторів, персонажів зі скриньки казок зарубіжних письменників.</p> <p>Створити умови для самоперевірки учнями рівня сформованості читацької компетентності.</p> <p><u>Матеріал до уроку.</u> Повтори і пригадай (с. 153 підручника). Повтори і пригадай (с. 75 зошита), Перевір себе (с. 75–76 зошита), гра "Мовне лото" (с. 87–96 зошита).</p>
76. Резерв	

Листок-лідер

Росло собі одне деревце з великими сподіваннями.

Мало воно чотири листки. Чотири гарні листки, що виблискували росою на сонці.

Ті чотири листки були приятелями й часто балакали між собою.

Одного дня найбільший і найгарніший листок (а був він лідером у групі) заявив, що не хоче мати нічого спільного з водою.

Інші листки були такі легкодухі, що пристали на рішення свого товариша.

Вони створили щось на зразок парасолі: коли була гарна погода, парасоля закривалася, коли падав дощ – розкривалася.

На жаль, бідне деревце без води почало в'янути й засохло.

Листки пообпадали, й вітер поніс їх, куди хотів.

Коли всі гумують однаково, – ніхто не гумає ні багато, ні глибоко. Є люди, що "вартують" багато, навіть якщо кажуть тільки дурниці. Є люди "великі" тільки тому, що люди "малі" не беруться суперечити їм або не є такі відважні, щоб твердо відстоювати свої гумки.

Бруно Ферреро. "Сорок казок у пустелі". Вид-во "Свічадо", 2007 р.